

Szakköri feladatok

2020. október 26.-ra

Szükséges előismeretek: Harmonikus rezgés, csatolt rezgés, sajátfrekvencia, normálmódus, paraméteres rezonancia

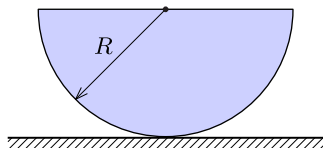
F1. Egy L hosszúságú fonál végeit azonos magasságban, egymástól D távolságra rögzítjük. A fonálon egy apró gyöngyöcske csúszhat súrlódásmentesen. Mekkora a gyöngy egyensúlyi helyzete körüli kis rezgéseinek periódusideje, ha

- a kitérés a fonál síkjára merőleges;
- a kitérés a fonál síkjában van?

F2. Egy α hajlásszögű, ℓ hosszúságú lejtő tetejére egy kis méretű testet helyezünk, amit kezdősebesség nélkül elengedünk. A lejtő felülete olyan, hogy a csúszási súrlódási együttható a lejtő tetején nulla, az alján $\mu < \tan \alpha$, a lejtő mentén pedig egyenletesen növekszik.

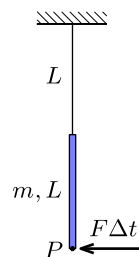
- Mennyi idő alatt éri el a test a lejtő alját?
- Mekkora sebességgel éri el a test a lejtő alját?
- Ezután megváltoztatjuk a lejtő felületét úgy, hogy a súrlódási együttható a tetején μ , az alján nulla legyen, és a lejtő mentén egyenletesen csökken. Válaszoljunk az előző kérdésekre ebben az esetben is!

F3. Az asztalon egy szinte tökéletes R sugarú félgömb alakú, félbevágott narancs nyugszik. Határozzuk meg a (homogénnek tekintett) narancs egyensúlyi helyzete körüli kis rezgéseinek körfrekvenciáját! (A tapadási súrlódási tényező elegendően nagy ahhoz, hogy a narancs ne csússzon meg, a félgömb súlypontja a sugár $3/8$ -ad részénél van.)

F4. R sugarú, vékony falú plexigömb érdesített belsejében csúszásmentesen gördülve mozoghat egy r sugarú, tömör gumigolyó. A gömb a középpontján átmenő, vízszintes, rögzített tengely körül forgatható. Mekkora periódusidejű, kis amplitúdójú mozgást végezhet a golyó a gömbben, ha a gömb áll, vagy ha a gömb egyenletesen forog? Hogyan fog mozogni a kezdetben nyugvó golyó abban a kísérletben, amikor a gömböt állandó, g/R -hez képest kicsiny szöggyorsulással egyre gyorsabban forgatjuk?

F5. Egy m tömegű, L hosszúságú homogén rúd az ábrán látható módon van felfüggesztve egy L hosszú fonálra. A rúd alsó végét egy kicsiny $F\Delta t$ erőlkés éri. Írjuk le a rúd legalsó P pontjának mozgását!

F6. Egy m tömegű gyermek hintázás közben az alábbi módon változtatja tömegközéppontját: mindig, amikor a függőleges helyzetén áthalad, hirtelen egy kicsiny a értékkel megemeli, a szélsőhelyzetben pedig ugyanekkora értékkel lecsökkenti (sugárirányban). Kezdetben a hinta kicsi Φ_0 szögamplitúdóval leng, a hinta $L \gg a$ távolságra van a felfüggesztési ponttól. Mekkora munkát végez a gyermek egyetlen periódus alatt? Mennyi idő múlva növekszik meg a lengés amplitúdója a kezdeti érték e-szeresére?

